

פ ס י כ ו ל ו ג י ה

על פי תכנית הרפורמה ללמידה משמעותית

הוראות לנבחן

א. משך הבחינה: שעותיים.

ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה: בשאלון זה שני פרקים.

פרק ראשון	—	(25×2)	—	50 נקודות
פרק שני	—	(10×5)	—	<u>50 נקודות</u>
סה"כ	—			100 נקודות

ג. חומר עזר מותר בשימוש: אין.

ד. הוראות מיוחדות: כתוב בדייקנות ובתמציתיות.

כתוב במחברת הבחינה בלבד, בעמודים נפרדים, כל מה שברצונך לכתוב כטיוטה (ראשי פרקים, חישובים וכדומה).
רשום "טיוטה" בראש כל עמוד טיוטה. רישום טיוטות כלשהן על דפים שמחוץ למחברת הבחינה עלול לגרום לפסילת הבחינה!

ההנחיות בשאלון זה מנוסחות בלשון זכר ומכוונות לנבחנות ולנבחנים כאחד.

ב ה צ ל ח ה !

המשך מעבר לדף ◀

ה ש א ל ו ת

פרק ראשון (50 נקודות)

ענה על שתיים מן השאלות 1-4 (לכל שאלה – 25 נקודות)

1. קרא את הקטע שלפניך, וענה על הסעיפים שאחריו.
רשות עירונית מעוניינת ללמד את התושבים להפריד בין פסולת ביתית יבשה ובין פסולת ביתית רטובה ולמחזר את הפסולת. כדי לעודד את התושבים לנהוג כך, הוצע להעניק פרס קטן, למשל עציץ, לכל בית אב שיפריד פסולת. הצעה אחרת הייתה להקדיש בבתי הספר סרטון שיסביר מדוע חשוב למחזר את הפסולת הביתית, ואיך לטפל בה.

א. הרשות העירונית מעוניינת שהתושבים ילמדו את החשיבות של מחזור פסולת ביתית

וייאמצו עמדה התומכת בכך. הדגם שני מאפיינים של העמדה הזאת. (12 נקודות)

ב. בחר בהצעה אחת משתי ההצעות שהועלו בקטע, והסבר אותה באמצעות אחת מתאוריות

הלמידה שלמדת, ובאמצעות מושג רלוונטי אחד מן התאוריה הזאת. הדגם את תהליך

הלמידה על פי ההצעה שבחרת להסביר. (13 נקודות)

2. קרא את הקטע שלפניך, וענה על הסעיפים שאחריו.

פסיכולוג ערך תצפית בילדים בני חמש בגן הילדים. הוא מצא שאחד המשחקים האהובים על הילדים הוא "פינת הממציא". במשחק זה אפשר לפרק כלים ישנים ולהרכיב מהם חפצים חדשים. במהלך המשחק הפגינו הילדים יכולת לחשוב, לתכנן ולבצע תהליכים של פירוק והרכבה.

א. הסבר מהי התנהגות גלויה ומהי התנהגות סמויה. הדגם מן הקטע כל אחת מהן.

(10 נקודות)

ב. ציין והסבר את הקונפליקט ההתפתחותי המאפיין שלב זה לפי אריקסון.

הדגם כיצד המשחק של פירוק והרכבה יכול לתרום להתמודדות עם הקונפליקט.

(15 נקודות)

3.

קרא את הקטע שלפניך, וענה על הסעיפים שאחריו.
מהגרים מסוריה המגיעים לאירופה נתקלים לא אחת במקומיים המתנגדים שהמהגרים ייכנסו לארצם. יש מתנגדים הטוענים שהמהגרים יכבידו על המדינה מבחינה כלכלית, אחרים חוששים שהתרבות של המהגרים תשתלט על התרבות המקומית.

א.

תאר שתי סיבות הגורמות להיווצרות דעות קדומות. הדגם אחת מן הסיבות שתיארת באמצעות המידע שבקטע. (15 נקודות)

ב.

הסבר שני סוגים של סכמות, והדגם אחד מן הסוגים באמצעות המידע שבקטע. (10 נקודות)

4.

קרא את הקטע שלפניך, וענה על הסעיפים שאחריו.
תלמידה של רונית הציעו לה ליצור קבוצת וואטסאפ (WhatsApp) שתאפשר להעביר במהירות מסרים לתלמידי הכיתה. התלמידים סיפרו לה שהמורים האחרים מחוברים לאפליקציה זו כבר זמן רב ומשתמשים בה לצורכי לימודים. בעיני התלמידים מורים אלה נחשבים למתקדמים מבחינה טכנולוגית. רונית מהססת משום שאינה שולטת ביישומי מחשב.

א.

האם לדעתך תקבל רונית את הצעת התלמידים בעקבות המידע שהם מסרו לה? נמק והסבר את תשובתך באמצעות תופעת ה"קונפורמיות". (13 נקודות)

ב.

הצג את מודל האינטראקציה, והסבר באמצעותו מדוע מורים אחדים חווים לחץ כאשר הם צריכים להשתמש ביישומי מחשב חדשים, ואילו מורים אחרים אינם חווים לחץ במצב זה. (12 נקודות)

◀ המשך בעמוד 4

פרק שני (50 נקודות)

ענה על חמש מן השאלות 5-15 (לכל שאלה – 10 נקודות)

5. קרא את הקטע שלפניך, וענה על הסעיפים שאחריו.
- רוני בן השנה וחצי התחיל ללכת לגנון. בביתו הוא שמח ועליו. כאשר אָמו מביאה אותו לגן ונפרדת ממנו הוא נראה עצוב, אבל הוא מתאושש מהר. במהלך היום הוא מקשיב לגננת ומשחק עם הילדים בצעצועים. בסוף היום, כאשר אָמו באה לקחת אותו מן הגן, הוא רץ אליה בשמחה.
- א. תאר שני מאפיינים של סגנון התקשרות בטוחה, שנמצאו בניסוי "הליך מצב הזר".
- ב. הדגם אחד מן המאפיינים שתיארת, בהתנהגותו של רוני.
6. סולם F הוא כלי מדידה שפיתח הפסיכולוג אדורנו באוניברסיטת ברקלי.
- מדוע כלי המדידה נקרא בשם סולם F? הסבר מה הוא בודק, וציין שלוש תכונות הנמדדות באמצעות סולם זה.
7. קרא את הקטע שלפניך, וענה על השאלה שאחריו.
- חוקרים מצאו כי צרעות עפות אל מקור של צוף מתוק. בשלב הראשון של הניסוי נתנו החוקרים לצרעות רעבות להריח חומר נפץ ומיד חשפו אותן לריח של סוכר. בשלב השני שמו את הצרעות בתוך גליל שקוף בסביבה שיש בה חומרי נפץ, ואין בה סוכר. הצרעות עפו לכיוון של חומרי הנפץ.
- הסבר באמצעות התניה קלסית את תהליך הלמידה שהתרחש אצל הצרעות. בתשובתך השתמש במונחים רלוונטיים מתאוריה זו.
8. קרא את הקטע שלפניך, וענה על השאלה שאחריו.
- בעיתונות דווח על מספר גדול של תינוקות שנולדו עם בעיות התפתחות. כשבדקו מהו הגורם לבעיות אלו נמצא שהן מיוחסות לנגיף הנקרא "זיקה", העלול לפגוע בנשים הרות. אזרחים רבים קראו לרשויות לרסס מקורות מים שיש בהם מצבור של יתושים.
- ציין ארבע מטרות של הפסיכולוגיה, והדגם שתיים מהן על סמך האירוע המתואר בקטע.

9. נטלי סובלת מחרדת בחינות. תאר את מודל התגובות על לחץ, וציין שלושה תחומים שונים של תגובות שהמודל עוסק בו. הדגם תגובה אפשרית אחת מכל תחום, שמעידה על חרדת בחינות.
10. השווה בין חיזוק עצמי ובין חיזוק נִצָּפָה, על פי שני קריטריונים שתבחר.
11. יש הטוענים כי אם היו המורים לובשים מדים רשמיים עם תג המציג את שמם, תפקידם ומומחיותם, הייתה מידת הציות של התלמידים משתפרת מאוד. הצג נימוק אחד מסוג ראיה, שתומך בטענה זו.
12. קרא את הקטע שלפניך, וענה על השאלה שאחריו.
נעמה עברה לגור בכפר סבא ורצתה ליצור קשרים חברתיים חדשים. לשם כך היא תלתה בחדר המדרגות מודעה המזמינה את השכנים למפגש של קפה ועוגה בדירתה. להזמנה נענו רק שניים מן השכנים. נעמה הרגישה נבוכה ומבוישת, והסיקה כי נכשלה. לאחר מכן חשבה על דרך פעולה שונה. היא שלחה לכל השכנים הזמנות חברות בפייסבוק, וכך הרחיבה את מעגל החברים שלה. לאחר מכן הזמינה שוב את השכנים למפגש בדירתה. להזמנה זו הייתה היענות גבוהה, ונעמה הרגישה שמחה ומרוצה.
- הסבר והדגם את ההתנהגות של נעמה באמצעות המושג "ויסות עצמי". בתשובתך ציין את השלבים בתהליך.
13. מנהל של מפעל חדש רצה לעודד את העובדים להתאמץ בעבודה כדי להגיע להישגים גבוהים. יועץ ארגוני המליץ לו להיעזר בתהליך "נבואה המתגשמת מעצמה".
תאר כיצד תהליך זה מתרחש.
הדגם כיצד המנהל יכול להסתייע בתהליך זה כדי לשפר את הישגי העובדים.

◀ המשך בעמוד 6

שאלת בחירה על נושא שנלמד:

לפניך שתי שאלות. על שאלה 14 יענו תלמידים שלמדו את גישתו של רוג'רס; על שאלה 15 יענו תלמידים שלמדו אלטראיזם.

14. אנשים רבים מתנדבים כיום לעזור לניצולי שואה. המתנדבים מבקרים את ניצולי השואה, עוזרים להם בעניינים שונים ומזמינים אותם לסעודות בחגים.

על פי רוג'רס, הסבר מהו הכוח המניע מתנדבים אלה.

15. אנשים רבים מתנדבים כיום לעזור לניצולי שואה בודדים. הם מבקרים את ניצולי השואה בבתיהם, מלווים אותם לבדיקות רפואיות ומארחים אותם בחגים.

הסבר את ההתנהגות של המתנדבים, על פי מודל הייחוס בהגשת עזרה.

בהצלחה!

זכות היוצרים שמורה למדינת ישראל
אין להעתיק או לפרסם אלא ברשות משרד החינוך